

Dynamiek en stagnatie in de Republiek

bron 1

Bevolking van de gewesten Holland en Overijssel, 1475-1795 (x 1000 inwoners)

	1475	1514	1622	ca. 1680	ca. 1750	1795
Holland		275	672	883	783	783
Overijssel	53			71	122	134

bron 2

In maart 1602 schrijft raadpensionaris Van Oldenbarneveldt in zijn 'Verklaring der beweegredenen tot het verlenen van het Octrooi aan de Verenigde Oost-Indische Compagnie'

Dat de koning van Spanje zeer zou worden gekort in zijn inkomsten (en) dat ten gevolge daarvan de genoemde koning zich tegen zeer hoge kosten op zee zou moeten bewapenen, en een groot deel van zijn schatten, die hij tegen dit en andere landen tot schade van hen en het uitroeien van het ware christelijke geloof gebruikt, daarheen zou moeten sturen.

bron 3

"De Gouden Leeuw op het IJ", een schilderij van Willem van de Velde de Jonge, uit 1686 van een in die tijd beroemd oorlogsschip, geschilderd op het IJ voor Amsterdam

Toelichting

Het oorlogsschip De Gouden Leeuw wordt door Van de Velde geschilderd vlak voordat het wordt gesloopt. In de Tweede Engelse oorlog heeft het gediend als vlaggenschip voor admiraal Tromp.

Willem van de Velde de Jonge vertrekt in 1672 met zijn vader naar Engeland, waar zij beiden zeer succesvol zijn als schilders van zeegezichten.

bron 4

In 1708 stellen de Gewestelijke Staten van Zeeland een bestuursreglement vast dat bekend staat als het 'Instrumentum Pacis', het 'Vredesinstrument'. Een fragment

Deze en alle andere werkzaamheden die aan de ambten zijn verbonden, worden gegeven aan die personen, die door de Afgevaardigden van de Magistraten der Steden (het stadsbestuur) gunstig zijn voorgedragen, zonder daarin enige verandering te maken (...). Alleen wordt het Rentambt (= het beheer) der Geestelijke Goederen (oorspronkelijk bezit van de rooms-katholieke kerk) in Walcheren, volgens verdrag tussen de drie stemmende steden aldaar, bij toerbeurt vergeven; zijnde de eerste toerbeurt aan Middelburg, de tweede aan Veere en de derde aan Vlissingen.

bron 5

James Boswell is een Brits schrijver die als student in 1763 en 1764 in de Republiek verblijft. Hij schrijft over het stadsbestuur van Utrecht in een brief aan een vriend in Engeland

Vroeger (= in de zeventiende eeuw) werd een plaats in het stadsbestuur terecht beschouwd als een ereambt. Nu is het een middel om een stuk brood te verdienen, wat de bestuurders onbetrouwbaar maakt, afhankelijk van het hof van Den Haag, hebzuchtig en autoritair tegenover de mensen die onder hun jurisdictie vallen. (...) De bestuurders waren vroeger eerbiedwaardige, rijke mannen, die van zichzelf genoeg respect afdwongen en daarom hun macht alleen uitoefenden als het plaatselijke belang dat vereiste. In het dagelijks leven gingen ze veelvuldig en ontspannen met hun stadgenoten om. Maar nu zijn het laaghartige lui, beklagenswaardige gevallen, die hun omgeving willen laten merken dat ze bestuurders zijn en daarom voortdurend de mensen onder hun jurisdictie lastig vallen en onder druk zetten, zowel om de wind eronder te houden als om een beetje geld te verdienen. De handel in Utrecht wordt weinig gestimuleerd: deze vrekkige burgemeesters schrikken niet terug voor maatregelen ter beperking en belemmering van de handel zodra ze er een beetje geld voor zichzelf uit kunnen peuren. De nobele geest van bedrijvigheid wordt hier niet van hogerhand gestimuleerd, zodat alle particulier initiatief ontbreekt. Alles is koud en dood, en er wordt niets gedaan buiten het strikt noodzakelijke.

Dekolonisatie en Koude Oorlog in Vietnam

bron 6

Op 30 januari 1946 houden Amerikaanse regeringsadviseurs een vergadering over Vietnam. Een van de deelnemers is generaal Gallagher van het Ministerie van Defensie. Een fragment uit de notulen van die bijeenkomst

Op de vraag hoe 'communistisch' de Vietminh is, antwoordt generaal Gallagher dat zij slim zijn en met succes de indruk wekken geen communisten te zijn. Zij benadrukken vooral hun streven naar onafhankelijkheid en hun Vietnamese patriottisme. Hun uitstekende organisatie en hun propagandatechniek, zo legde generaal Gallagher uit, lijken kenmerken te vertonen van Russische invloed. Generaal Gallagher verklaart dat een minderheid van de Cao Dai-groep¹⁾ beslist communistisch is. Volgens hem moet de Vietminh echter niet gezien worden als een vorm van volledig ontwikkeld communisme, volgens de officiële leer.

noot 1 De Cao Dai is een religieuze stroming, ontstaan in de jaren twintig in Vietnam, die tegen de Franse overheersing was.

bron 7

Op 11 juli 1951 houdt Jean de Lattre de Tassigny, de opperbevelhebber van de Franse strijdkrachten in Vietnam, in Saigon een toespraak tijdens de diploma-uitreiking van een lyceum voor jongens uit de Vietnamese elite

Gedraag je als een man. Als je communist bent, sluit je dan aan bij de Vietminh. Dat is een beweging die fanatiek strijdt voor een slechte zaak. Maar als je van Vietnam houdt, vecht dan voor je vaderland, want dit is jullie oorlog. Het enige belang dat Frankrijk heeft, is opkomen voor Vietnam en mee te werken aan het verdedigen van de vrije wereld. Sinds de kruistochten heeft Frankrijk niet voor een betere zaak gestreden. Deze oorlog, waar jullie niet om hebben gevraagd, is een oorlog van Vietnam en voor Vietnam. Frankrijk zal die alleen voor jullie voeren als jullie samen met ons vechten.

(...) Als je teleurgesteld bent over de mate van onafhankelijkheid die Frankrijk aan Vietnam heeft gegeven, geloof dan niet meteen dat die niets voorstelt. Er zijn mensen die beweren dat Vietnam als lid van de Franse Unie¹⁾ nog steeds niet onafhankelijk is. Dat is een leugen! In de wereld zoals we die nu kennen, bestaan geen landen meer die volledig onafhankelijk zijn van alle andere landen. Er zijn aan de ene kant landen die uit zichzelf een band met elkaar aangaan en aan de andere kant landen die op een rampzalige manier ondergeschikt zijn gemaakt aan een ander land. Was Vietnam zonder de Franse Unie niet gewoon een satellietstaat van China geworden? Blijkt hieruit niet dat de Franse Unie juist vrijheid en solidariteit heeft gebracht voor Vietnam?

noot 1 De Franse Unie is het verbond tussen Frankrijk en de Franse overzeese gebieden en de voormalige koloniën met zelfbestuur.

bron 8

In 1956 verklaart de democratische senator John F. Kennedy in een toespraak

Vietnam is de hoeksteen van de Vrije Wereld in Zuidoost-Azië. Het is de sluitsteen van de boog, de vinger in de dijk. Birma, Thailand, India, Japan en de Filippijnen, maar natuurlijk eerder nog Laos en Cambodja zijn de landen die bedreigd worden als de rode golf van het communisme over Vietnam heen zou spoelen.

bron 9

Op 26 maart 1970 publiceert de Las Vegas Free Press een politieke prent van Ron Cobb over de Vietnamisering

Toelichting

Op de grond liggen gebroken vlaggenstokken met de vlaggen van Japan, Frankrijk en Zuid-Vietnam.

In de rook op de achtergrond is de vlag van de Verenigde Staten uit 1777, de eerste vlag na de onafhankelijkheid, te zien.

De staande vlag is van Noord-Vietnam.

Er onder staat geschreven: Vietnamization (vertaling: Vietnamisering).

bron 10

In 1963 maakt de Noord-Vietnamese fotograaf Tran Binh Khuol een foto van Vietcongstrijders, die met raketwerpers door een mangrove-moeras in de Mekong Delta trekken

bron 11

Op 19 april 1972, de dag van zijn vertrek naar Moskou voor een geheime ontmoeting met de Russische partijleider Brezjnev, bespreekt Henry Kissinger de onderhandelingsstrategie met president Nixon

Nixon: We moeten niet de schijn wekken dat we het bombarderen opgeven voor onderhandelingen. Dat is belangrijk.

Kissinger: Dat klopt.

Nixon: Als we het bombarderen opgeven voor onderhandelingen doen we wat Johnson deed.

Kissinger: Nee, nee, mijnheer de president, we gaan door met bombarderen tijdens de onderhandelingen. Dat is het verschil. Ik ben ervan overtuigd, mijnheer de president, dat indien de Russen deze boodschap doorgeven, de Noord-Vietnamezen bereid zullen zijn tot een akkoord tijdens de topconferentie. Ze zullen wel moeten, omdat ze hun zwaarste klap hebben uitgedeeld en feitelijk niet gesteund worden door de Chinezen, niet gesteund worden door de Russen, in feite onder druk worden gezet door de Russen en door ons worden gebombardeerd. Waarom zou het er over een jaar rond deze tijd beter voor hen uitzien?

Nixon: Juist.

Kissinger: Daarom durf ik te wedden als we dit kunnen...

Nixon: Zij maken een foute inschatting van de Amerikaanse publieke opinie...

Kissinger: Mijnheer de president.

Nixon: ... de mensen zullen niet...

Kissinger: Nee, nee. Maar ik durf te wedden dat de Amerikaanse publieke opinie... Als u op maandagavond dit bezoek bekend kunt maken, als alles goed gaat, wat kunnen die verdraaide vredesfanaten dan nog zeggen? Wat zullen ze een week later, wanneer de onderhandelingen hervat worden terwijl wij bombarderen, zeggen over het bombarderen?